

НОВІ СОРТИ СУНИЦІ СЕЛЕКЦІЇ ЛЬВІВСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ САДІВНИЦТВА ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА НААН

Наведено результати досліджень щодо селекції суниці, зокрема внесених в Реєстр сортів рослин України нових сортів Стефанія і Радославка, які рекомендовані для широкого впровадження у виробництво.

Ключові слова: сорт, суниця, Стефанія, Радославка.

Суниця садова, ананасна (*Fragaria ananassa* L.) є однією із найбільш поширених ягідних культур у світі і в Україні. Її вирощують у більш ніж 60 країнах світу - в Європі і Азії, Америці, Австралії. Світове виробництво ягід у зоні помірного клімату становить 70 % [2, 4].

Західний регіон є одним із найкращих в межах України за кліматичними і ґрунтовими умовами для вирощування суниці. Це густозаселена територія з великою кількістю міст і промислових центрів, що сприяє збуту свіжих та перероблених ягід. Вирощування суниць тут є високорентабельним і швидкоокупним [7].

Ця культура досить скороплідна, може дати невеликий врожай вже через 10 місяців після садіння (серпень, вересень). При правильному виборі сорту і дотриманні технології вирощування можна зібрати врожай в межах 8 - 20 т/га, а при однорічній культурі (садіння розсадою фріго) одержують з одного гектара до 50 т ягід [3, 6].

За останні два роки значно поповнився сортимент суниці садової новими сортами, які включені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Це в основному інтродуковані сорти західноєвропейського походження (Ангея, Ароза, Балба, Галіаців, Зіякр, Ксанор, Марма, Рікла, Сантел, Саброса, Світ Чарлі, Чіврі 30) і тільки чотири сорти вітчизняної селекції: Інституту садівництва НААН – Геракл, Кримської дослідної станції садівництва – Юніол, Львівської дослідної станції садівництва – Стефанія, Радославка [1].

Дослідження нових сортів суниці садової проводили за методиками первинного сортовивчення [8] та Державного сортовипробування [5] в ягідниках, висаджених у 2005 та 2007 рр. розсадою в першій декаді вересня. Схема садіння - 0,8 м між рядками і 0,2 м між рослинами в рядку, посадка однорядна, загушена.

Ґрунт дослідних ділянок – чорнозем опідзолений з низьким вмістом органічної речовини (2,46 % гумусу), середнім - рухомих форм фосфору (14 мг/100 г ґрунту) та високим - обмінного калію (17 мг/100 г ґрунту).

Внаслідок селекційної роботи протягом 2000 – 2010 рр. за комплексом господарсько-біологічних показників було виділено дві елітні форми: 39 – 5 (Хоней х Русанівка) і 35 – 1 (Хоней х Зенга Зенгана). Ми проводили порівняльну оцінку даних форм з сортом Фестивальна ромашка (контроль) в умовах Західного Лісостепу України.

За результатами обліків і спостережень (2007 – 2009 рр.) отримано досить високі показники урожайності виділених елітних форм з певними коливаннями за роками.

У грудні 2009 р. подано заявки на сорти Стефанія і Радославка. В 2011 р. їх введено у Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Нижче подаємо опис новостворених сортів.

Стефанія. Сорт середнього строку досягання селекції Львівської дослідної станції садівництва ІС НААН. Одержаний від схрещування в 2000 р. сорту Хоней з Русанівкою. Селекціонер Л.С. Приймачук.

Виділяється високою врожайністю (18,0 - 16,7 т/га), відмінною якістю ягід.

Кущі сильні, добре облиствені з великими ясно-зеленими, помірно блискучими листками. Середня частка листка широко-яйцеподібна. Пластинка листка від злегка увігнутої до плескатої. Прилистки широкі, зелені з сильним антоціановим забарвленням. Вуса численні, середньої товщини з сильним антоціановим забарвленням.

Квітконоси середньої довжини, нижче листків, суцвіття – компактний дихазій. Плоди середнього розміру, перші 30 - 35 г, середня маса 10 - 11 г, конічні, інтенсивно-червоні, блискучі. М'якуш червоний, ніжний, міцний, приємного кисло-солодкого смаку, містить: сухих речовин 8,0 - 9,1 %, цукрів 5,159 - 6,490 %, вітаміну С - 77,6 - 90,3 мг на 100 г сирової маси, органічних кислот 0,54 - 0,68 %. Для сорту характерна одномірність плодів, висока транспортабельність, стійкість до борошнистої роси, відносна стійкість до білої плямистості, висока зимостійкість і посухостійкість.

Радославка. Сорт середнього строку досягання селекції Львівської дослідної станції садівництва ІС НААН. Одержаний від схрещування в 2000 р. сортів Хоней та Зенга Зенгана. Селекціонер Л.С. Приймачук.

Виділяється високою врожайністю (17,0 - 16,6 т/га), відмінною якістю ягід.

Кущі середньої сили росту, середньооблиствлені з середніми, зеленими, блискучими листками. Середня частка листка овально-ромбічна. Пластинка листка злегка увігнута. Прилистки середньої ширини, зелені з слабким антоціановим забарвленням. Вуса з сильним антоціановим забарвленням, середньої кількості.

Квітконоси товсті, на рівні листків, суцвіття – компактний дихазій. Плоди великі, перші 35 - 40 г, середня маса 10 - 12 г, конічні, червоні, блискучі. М'якуш середньої щільності, ніжний, приємного кисло-солодкого смаку, містить: сухих речовин 9,0 - 9,2 %, цукрів 4,798 - 5,132 %, вітаміну С - 86,8 - 93,6 мг на 100 г сирової маси, органічних кислот - 0,540 - 0,800 %. Для сорту характерна одномірність плодів, відсутні або дуже малі нерівності на поверхні, стійкість до борошнистої роси і відносна стійкість до білої плямистості, висока зимостійкість і посухостійкість.

Висновок. Нові сорти суниці, які занесені у Реєстр сортів рослин України (Стефанія, Радославка), характеризуються комплексом господарських ознак і відповідають сучасним вимогам інтенсивного ягідництва.

Література

1. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні (витяг станом на 23.05.2011 р.) / МАП України, Державна служба з охорони прав на сорти рослин. – К. : [Б. в.], 2011. – С. 169 – 170.
2. Ягодные культуры в Центральном регионе России / И. В. Казаков [и др.]. – Брянск : [Б. и.], 2009. - С. 7 - 60.
3. Копилов В. И. Земляника / В. И. Копилов. – Симферополь : Поли Пресс, 2007. – 362 с.
4. Марковський В. С. Ягідні культури в Україні / В. С. Марковський, М. І. Бахмат. – Кам'янець-Подільський : Медобори, 2008. - С. 4 - 45.
5. Методика державного сортовипробування сільськогосподарських культур на придатність до поширення в Україні // Охорона прав на сорти рослин : офіційний бюлетень : Методика державного випробування сортів рослин на придатність до поширення в Україні.

Загальна частина / МАП України, Державна служба з охорони прав на сорти рослин. – 2003. – Ч. 2, № 2. – С. 99 – 107.

6. Никиточкина Т. Д. Земляника, клубника / Т. Д. Никиточкина, Д. Н. Никиточкин. - [Б. м.] : ЮНИОН – паблик, 2007. - 153 с.

7. Приймачук Л. С. Методичний посібник з апробації сортів суниці та малини в умовах Західного Лісостепу України / Л. С. Приймачук, А. І. Бурлака, І. М. Гель. – Львів : [Б. в.], 2003. – С. 5 - 78.

8. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / под общ. ред. Е. Н. Седова. – Орел : Изд-во ВНИИСПК, 1999. – 608 с.